

O'zbekiston Respublikasi
Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi

60812100 – *Dorivor o'simliklarni yetishtirish va qayta ishlash texnologiyasi*
bakalavriat ta'lim yo'nalishining malaka talablari

Toshkent

ISHLAB CHIQLILGAN VA KIRITILGAN:

- Toshkent davlat agrar universiteti;

TASDIQLANGAN VA AMALGA KIRITILGAN:

O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi huzuridagi Oliy va o'rta maxsus, professional ta'lim yo'nalishlari bo'yicha o'quv-uslubiy birlashmalar faoliyatini Muvofiqlashtiruvchi kengashning 2021 yil « 24 » 08 dagi 4 - sonli yig'ilishida ma'qullangan. O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligining 2021 yil « 25 » 08 dagi 365 - sonli buyrug'i bilan tasdiqlangan.

JORIY ETILGAN:

O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi.

Mazkur Malaka talablari "Oliy ta'lim davlat ta'lim standarti. Asosiy qoidalar", "Oliy ta'lim yo'nalishlari va mutaxassislari klassifikatori", O'zbekiston Respublikasi Milliy malaka ramkasiga muvofiq ishlab chiqilgan va rasmiy meyoriy-uslubiy xujjat hisoblanadi.

O'zbekiston Respublikasi xududida malaka talablarini rasmiy chop etish huquqi O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligiga tegishlidir.

MUNDARIJA

T.r.		bet
1.	<i>60812100 – Dorivor o‘simliklarni yetishtirish va qayta ishlash texnologiyasi</i> bakalavriat ta’lim yo‘nalishining umumiy tasnifi	
1.1.	Qo‘llanish sohasi	
1.1.1	<i>60812100– Dorivor o‘simliklarni yetishtirish va qayta ishlash texnologiyasi</i> Malaka talabining qo‘llanishi	
1.1.2	Malaka talablarining asosiy foydalanuvchilari	
1.2	<i>60812100 – Dorivor o‘simliklarni yetishtirish va qayta ishlash texnologiyasi</i> ta’lim yunalishi buyicha bakalavrlar kasbiy faoliyatlarining tavsifi	
1.2.1	<i>60812100 – Dorivor o‘simliklarni yetishtirish va qayta ishlash texnologiyasi</i> ta’lim yunalishi buyicha bakalavrlar kasbiy faoliyatining soxalari	
1.2.2	<i>60812100 – Dorivor o‘simliklarni yetishtirish va qayta ishlash texnologiyasi</i> ta’lim yunalishi buyicha bakalavrlar kasbiy faoliyatlarining obyektlari	
1.2.3	<i>60812100 – Dorivor o‘simliklarni yetishtirish va qayta ishlash texnologiyasi</i> ta’lim yunalishi buyicha bakalavrlar kasbiy faoliyatlarining turlari	
1.2.4	<i>60812100 – Dorivor o‘simliklarni yetishtirish va qayta ishlash texnologiyasi</i> ta’lim yunalishi buyicha bakalavrlarning kasbiy vazifalari	
2	<i>60812100– Dorivor o‘simliklarni yetishtirish va qayta ishlash texnologiyasi</i> ta’lim yunalishi buyicha bakalavrlarning kasbiy kompetensiyalariga kuyiladigan talablar	
2.1	Umumiy kompetensiyalar	
2.2	Kasbiy kompetensiyalar	
	Bibliografik ma’lumotlar	
	Kelishuv varag‘i	

**60812100 – Dorivor o‘simliklarni yetishtirish va qayta ishlash texnologiyasi
bakalavriat ta’lim yo‘nalishining umumiy tasnifi**

60812100 – Dorivor o‘simliklarni yetishtirish va qayta ishlash texnologiyasi ta’lim yo‘nalishi bo‘yicha bakalavrlar tayyorlash kunduzgi va kechki ta’lim shakllarida amalga oshiriladi. Barcha ta’lim shakllari bo‘yicha o‘qitish kredit-modul tizimi asosida tashkil qilinadi. Kunduzgi ta’limda bakalavriat dasturining meyoriy muddati 4 yil.

Qo‘llanish sohasi.

1.1.1. 60812100 – Dorivor o‘simliklarni yetishtirish va qayta ishlash texnologiyasi ta’lim yunalishi Malaka talabining kullanishi.

Malaka talabi *60812100 – Dorivor o‘simliklarni yetishtirish va qayta ishlash texnologiyasi* ta’lim yunalishi buyicha bakalavrlar tayyorlovchi barcha oliy ta’lim tashkilotlari uchun talablar majmuini ifodalaydi.

1.1.2. Malaka talablarining asosiy foydalanuvchilari:

mazkur ta’lim yo‘nalishi bo‘yicha malaka talablari, o‘quv reja va o‘quv dasturlarini ishlab chiqish va yangilash, ular asosida o‘quv jarayonini samarali amalga oshirish uchun mas’ul hamda o‘z vakolat doirasida bitiruvchilarning tayyorgarlik darajasiga javob beradigan oliy ta’lim tashkilotining boshqaruv xodimlari (rektor, prorektorlar, o‘quv bo‘limi boshlig‘i, dekanlar va kafedra mudirlari) va professor- o‘qituvchilari;

- ta’lim yo‘nalishining o‘quv rejasi va o‘quv dasturlarini o‘zlashtiruvchi oliy ta’lim tashkilotining talabalari;

bakalavriat bitiruvchilarining tayyorgarlik darajasini baholashni amalga oshiruvchi Davlat attestatsiya komissiyalari;

ta’limni boshqarish bo‘yicha vakolatli davlat organlari; oliy ta’lim tashkilotlarini moliyalashtirishni ta’minlovchi organlar; oliy ta’lim tizimini akkreditatsiya va sifatini nazorat qiluvchi vakolatli davlat organlari;

kadrlar buyurtmachilari va ish beruvchi tashkilot va korxonalar; oliy ta’lim tashkilotlariga o‘qishga kirayotgan abituriyentlar, ularning ota- onalari va boshqa manfaatdor shaxslar.

1.2 60812100 – Dorivor o‘simliklarni yetishtirish va qayta ishlash texnologiyasi ta’lim yunalishi buyicha bakalavrlar kasbiy faoliyatlarining tavsifi.

1.2.1. 60812100 – Dorivor o‘simliklarni yetishtirish va qayta ishlash texnologiyasi ta’lim yunalishi buyicha bakalavrlar kasbiy faoliyatining soxalari.

60812100 – Dorivor o‘simliklarni yetishtirish va qayta ishlash texnologiyasi - “Dorivor o‘simliklarni yetishtirish va qayta ishlash” ta’lim soxasiga oid yo‘nalish bo‘lib, introduksiya qilingan dorivor o‘simliklar, ulardan

oqilona foydalanish, farmatsevtika sanoatining dorivor o‘simliklar xom-ashyo mahsulotlariga bo‘lgan ehtiyojini ta’minlash maqsadida ishlab chiqish ;

-farmatsevtika sanoatining dorivor o‘simliklar xom-ashyo mahsulotlariga bo‘lgan ehtiyojini qondirishda ishtirok etish;

-dorivor o‘simliklar yetishtirish va dastlabki qayta ishlash tizimida qo‘llaniladigan ishlab chiqarish jarayonlari;

-dorivor o‘simlik xom-ashyolarini tayyorlash, dastlabki qayta ishlash va saqlash hamda ishlash jarayonlarini optimallashtirish;

-ilmiy tadqiqot jarayonlari;

-dorivor o‘simliklar yetishtirish va dastlabki qayta ishlash, xom-ashyo mahsulotlarini saqlash hamda ularga birlamchi ishlov berish korxonalari va tashkilotlarning boshqaruv tizimlariga doir masalalar bilan bogliq kasbiy soxalar majmuasini kamrab oladi.

1.2.2 60812100 – Dorivor o‘simliklarni yetishtirish va qayta ishlash texnologiyasi ta’lim yunalishi buyicha bakalavrlar kasbiy faoliyatining obyektlari:

- davlat va nodavlat tashkilot, korxonalar va muassasalar, kompaniyalar (firmalar), ishlab chiqarish birlashmalari va boshqalar;

- iqtisodiyotning turli soxa va tarmoqlarida tashkilot, korxonalar va muassasalar samaradorligi va natijadorligini oshirish jarayonlari;

boshqaruvda vaziyatli va tizimli yondoshuv tamoyillarini tatbiq etish, davlat va maxalliy boshqaruv qarorlarini amalga oshirish jarayonlari;

- tashkilot va korxonalarda zamonaviy boshqaruv tizimini tashkil etish, tashkiliy tuzilmalarni optimallashtirish, boshqaruv samaradorligini oshirish, mehnatni rag‘batlantirish jarayonlari.

60812100 – Dorivor o‘simliklarni yetishtirish va qayta ishlash texnologiyasi ta’lim yo‘nalishi bo‘yicha bakalavriyat bitiruvchilari pedagogik qayta tayyorlashdan o‘tgandan keyin, professional ta’lim muassasalarida ta’limning vakolatli boshqaruv organlari tomonidan aniqlanadigan umumkasbiy va ixtisoslik fanlarini o‘qitish bo‘yicha pedagogik faoliyati bilan shug‘ullanish xuquqiga ega bo‘ladi. Bakalavriyatning kasb ta’limi yo‘nalishlari bundan mustasno.

1.2.3. 60812100 – Dorivor o‘simliklarni yetishtirish va qayta ishlash texnologiyasi ta’lim yo‘nalishi bo‘yicha bakalavrlar kasbiy faoliyatlarining turlari.

- tashkiliy-boshqaruv
- texnologik-ishlab chiqarish;
- ilmiy-tadqiqot;
- loyiha-texnologik;
- servis xizmatini ko‘rsatish;

1.2.4 60812100 – Dorivor o‘simliklarni yetishtirish va qayta ishlash texnologiyasi ta’lim yunalishi buyicha bakalavrlarning kasbiy vazifalari.

Milliy malaka ramkasining 6-malaka darajasi xamda bakalavr kasbiy faoliyatlarining soxalari, obyektlari va turlariga muvofik bakalavriat bitiruvchisi kuyidagi kasbiy vazifalarni bajarishga kodir bolishi lozim:

Tashkiliy-boshqaruv hamda ishlab chiqarish va xizmat ko‘rsatish faoliyatida:

- ishlab chiqarishni tashkil etish va boshqarish;
- tashkilot va korxonalar faoliyatini strategik rivojlantirishda zamonaviy iktisodiy bilimlarni qo‘llash orqali boshqarish;
- tashkilot, korxonalar va ularning alohida bo‘linmalar tashkiliy tuzilmasini optimallashtirish, xodimlarning professional tayyorgarlik darajasini oshirib borishni tashkil qilish va boshqarish, mehnat salohiyatidan samarali foydalanishni rejalashtirish, mehnatni rag‘batlantirish tizimini yo‘lga quyish;
- birlamchi ishlab chiqaruvchi bug‘in ishini tashkil qilish va uni boshqarish;
- bajarayotgan faoliyati bo‘yicha ish rejasini tuzish va uni bajarish, nazorat kilish va amalga oshirilgan ishlarning natijalarini baxolash;
- kasbga oid muammolar yechimlarini amaliyotga tadbiiq etish, ishlab chiqarish jarayonida sifatni boshqarish;
- korxonalar tashkiliy-boshqaruv faoliyatida qabul qilinadigan qarorlarni ijtimoiy-iqtisodiy samaradorlik mezonlari asosida ishlab chiqishda hamda qarorlarni muqobil variantini tanlab olishni asoslashda ishtirok etish;
- zamonaviy axborot texnologiyalardan boshqaruvda foydalanish, ishlab chiqarish jarayonlari monitoringi va sifatini baholash usullari va mexanizmlarini ishlab chiqish;
- atrof-muhitni muhofaza qilish va mehnat xavfsizligi talablariga mos kelishi borasida ishlab chiqarish jarayonlarini nazorat qilish;
- ishlab chiqarish jarayonlari va resurslaridan foydalanishni rejalashtirish, favqulodda sodir bo‘lishi mumkin bo‘lgan xavf-xatarlarni taxlil qilish.
- ishlab chiqarish va xizmat ko‘rsatish korxonalariga investitsiyalarni jalb qilish mexanizmlarini qo‘llash, investitsion loyixalarni ishlab chiqish va boshqarish.

Axborot-taxliliy faoliyatida:

- boshqaruv qarorlarini qabul qilish uchun tashkilotning tashqi va ichki muxiti omillari tug‘risidagi ma’lumotlarni to‘plash, qayta ishlash va taxlil qilish;
- qarop qabul kilish, faoliyatni rejalashtirish va boshqarish uchun ma’lumot to‘plash, tashkilotning ichki axborot tizimini yaratish va uning ishlashini boshqarish;
- tashkilotning ichki xujjat aylanishi tizimini ishlab chiqish va boshqarish, tashkilotlar faoliyatining turli ko‘rsatkichlari buyicha ma’lumotlar bazasini yuritish;
- loyixalar samaradorligini baholash;

- axborot-taxlil faoliyati natijalari buyicha xisobot tayyorlash;
- boshqaruv qarorlarining samaradorligini baholash.

Ilmiy-tadqiqot faoliyatida:

- ilmiy-tadqiqot institutlari va markazlarda tarmoklar va sohalarni zamonaviy boshqarish usullari buyicha ilmiy tadqiqot ishlarini amalga oshirishda qatnashish;

- xo'jalik yurituvchi subyektlarni zamonaviy boshqarish tizimini ta'minlashga bag'ishlangan mamlakatdagi va xorijiy davlatlardagi fan-texnika yutuqlari, maxsus adabiyotlar va boshqa ilmiy-texnik axborotlarni o'rganish va tizimlashtirish;

- tarmoqlar va soxalarni zamonaviy boshqarish tizimini ta'minlash borasidagi muammoli mavzular buyicha iktisodiy axborotlarni yig'ish, kayta ishlash, taxlil qilish va tizimlashtirish ishlarini amalga oshirish;

- internet tarmog'ida eng yangi ilmiy yutuklar hakidagi ma'lumotlarni maqsadga yunalgan holda qidirish va topish;

- ilmiy tadqiqot ishlanmalarini tayyorlash, soha adabiyotlari ekspertizasini amalga oshirishda qatnashish;

- tadqiqot natijalari va ishlanmalarni tatbiq etish.

Tadbirkorlik faoliyatida:

- yangi biznes-loyixalarni shakllantirish va amalga oshirish;

- biznesni tashkil etish, biznes-rejalarni ishlab chiqish va amalga oshirish.

2. 5411100 – Dorivor o'simliklarni yetishtirish va qayta ishlash texnologiyasi ta'lim yunalishi buyicha bakalavrlarning kasbiy kompetensiyalariga kuyiladigan talablar

2.1. Umumiy kompetensiyalar:

- davlat siyosatining dolzarb masalalarini bilishi, ijtimoiy-iktisodiy muammolar va jarayonlarni mustakil taxlil qila olish;

- horijiy tillardan birida kasbiy faoliyatiga oid hujjatlar va ishlar moxiyatini tushunishi, tabiiy ilmiy fanlar buyicha kasbiy faoliyati doirasida zaruriy bilimlarga ega bo'lishi hamda ulardan zamonaviy ilmiy asosda kasb faoliyatida foydalana bilish;

- axborot texnologiyalarini kasbiy faoliyatida qullay bilishi, axborotlarni yig'ish, saqlash, kayta ishlash va ulardan foydalanish usullarini egallagan bo'lishi, faoliyatida mustaqil asoslangan qarorlar qabul qila olish;

- yangi bilimlarni mustaqil egallay bilishi, o'z ustida ishlashi va mehnat faoliyatini ilmiy asosda tashkil qila olish;

- sog'lom turmush tarzi va unga amal qilish zaruriyati tug'risida tassavvurga ega bo'lish.

2.2. Kasbiy kompetensiyalar:

- dorivor o'simliklar mahsulotlari ishlab chiqarishda tegishli texnologiya va mehnat vositalardan foydalanishning samaradorligi ko'rsatkichlarini hisoblash va baholash;

- ishlab chiqarish jarayonlarini amalga oshirish uchun zarur bo'lgan moddiy va mehnat resurslarini rejalashtirish;

- ishlab chiqarish jarayonini boshqarish;

- boshqaruv qarorni qabul qilish;

- zamonaviy axborot texnologiyalar tizimlaridan foydalangan holda ishlab chiqarish jarayonlari monitoringi va sifatini baholash metodlari hamda mexanizmlarini ishlab chiqish;

- atrof muhitni muhofaza qilish va hayotiy faoliyat xavfsizligi, texnika xavfsizligi talablari asosida ishlab chiqarish jarayonlarini monitoringini yuritish;

- kasbiy muammolar yechimini topish;

- ijrochi jamoa ishini tashkil qilish;

- fikrlar xilma-xilligi sharoitida boshqaruv qarorini qabul qilish;

- birlamchi ishlab chiqarish bo'g'ini ishini tashkil qila olish va boshqarish;

- bajarayotgan faoliyati bo'yicha ish rejasini tuzish, bajarish va nazorat qilish hamda ish natijalarini baholash qobiliyatlariga ega bo'lishi kerak.

- dorivor o'simliklarni yetishtirish va dastlabki qayta ishlashda texnologik kartadan foydalanish;

- dorivor o'simliklarni generativ va vegetativ ko'paytirish;

- ishlab chiqarishda samarali va resurs tejankor faoliyatni tashkil eta olish;

- ishlab chiqarish jarayonlari va agrotexnik tadbirlarni, xom-ashyo tayyorlash, saqlash va dastlabkai qayta ishlash sifatini nazorat qilish;

- zamonaviy axborot texnologiyalari, kompyuter texnikalari va kommunikatsion vositalarni amaliyotda keng qo'llash;

- ilg'or texnologik jarayonlarni qo'llash;

- ilmiy asoslangan tizimlarni qo'llash va tavsiyanomalar berish;

- yangi samarali texnologiyalarni ishlab chiqish va oqilona foydalanish;

- tabiiy resurslarni muhofaza qilish va hayotiy faoliyat xavfsizligi qoidalariga rioya qilish.

- dala tajribalarida variantlar va takrorlanishlarni joylashtirish, kuzatuvlar o'tkazish;

-ilmiy ish hisoboti uchun ma'lumotlar tayyorlash;

-dorivor o'simlikshunoslik bo'yicha ilmiy-tadqiqot ishlarini bajarishda bevosita ishtirok etish;

-ilmiy-tadqiqot natijalarini va ishlanmalarni amaliyotga tatbiq etishda qatnashish qobiliyatlariga ega bo'lishi kerak.

- istiqbolli dorivor o'simlik turlarini ochiq yerlarda plantatsiyasini, himoyalangan yerlardan foydalanish loyxasini ishlab chiqish va biologik materiallarni tayyorlash;

-loyxalashtirishda zamonaviy kommunikatsion, informatika va kompyuter texnologiyalaridan foydalanish;

-xizmat ko'rsatish sohasida meyoriy-huquqiy hujjatlardan foydalana olish;

-dorivor o'simlikshunoslik dehqonchiligi sohasida servis xizmati ko'rsata olish.

Bibliografik ma'lumotlar

UDK 002: 651. 1/7
55

Guruh T

OXS 01.040.01

Tayanch so'zlar:

Yetishtirish texnologiyasi, qayta ishlash, dorivor o'simliklar, farmokognoziya, fitopereparatlar texnologiyasi, kasbiy faoliyat turi, kompetensiya, ta'lim yo'nalishi, kasbiy faoliyat obyekti, kasbiy faoliyat sohasi, malaka talablari, bakalavriatning asosiy o'quv reja va fan dasturi (bakalavriat dasturi), o'quv jarayoni, loyiha-texnologik, servis xizmati, malaka amaliyoti, bitiruv malakaviy ishi, ishlab chiqarish texnologik, tashkiliy-boshqaruv, loyiha-texnologik, ilmiy-tadqiqot jarayonlari.

KELISHUV VARAG'I

ISHLAB CHIQLDI:

Toshkent davlat agrar universiteti

Rektor B.A. Sulaymonov

2021 yil « 19 » 08

M.O.

KELISHILDI:

O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi xuzuridagi Oliy ta'limini rivojlantirish tadqiqotlari va ilg'or texnologiyalarni tatbiq etish markazi

Direktor M. Esonov

2021 yil « 19 » 08
M.O'.

Toshkent farmasevtika instituti

Rektor K.S. Rizayev

2021 yil « 19 » 08

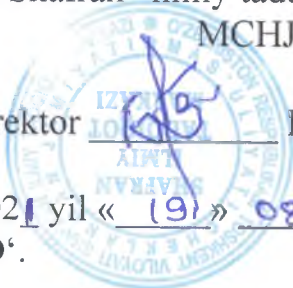
M.O'.

“Shafran” ilmiy tadqiqot markazi
MCHJ

Direktor B.Yo. To'xtayev

2021 yil « 19 » 08
M.O'.

O'rmonchilik ilmiy tekshirish instituti
(Direktor A. Xamzayev

2021 yil « 19 » 08

M.O'.

